

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO
OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE
CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—,
// ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DO-
// PISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRACAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH
ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER
NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // URED-
NIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, NOVI TRG ŠTEVILKA 5.
// PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 15. AVGUSTA 1937.

STEV. 16.

Naslov Zveze obrtnih društev dravske banovine v Ljubljani je odslej:
Ljubljana, Novi trg 5.

Prosimo vse obrtnike in ostale stanovske prijatelje, kakor tudi gospodarske ustanove, ki so v poslovnih stikih z Zvezo obrtnih društev, da upoštevajo njen novi naslov. Obrtniki najdejo v novih prostorih zatočišče v vseh svojih strokovnih, stanovskih in gospodarskih zadevah.

CELOKUPNI JAVNOSTI!

Obrtniki,

izkažite svoje iskreno tovarištvo s hitro pomočjo!

Kakor je večinoma že znano preko dnevnega tiska, je povzročila strašna noč z nalivom od 1. — 2. avgusta t. l. vsemu sodnemu okraju Kostanjevici neprecenljivo škodo. Najbolj je prizadeta vas Sv. Križ ob Krki z okolico, kjer je voda odnašala vse vrste živine in ostalo, tako da so si ljudje komaj rešili golo življenje. Voda je drla s tako silo, da je odnašala vse, kar ni bilo v največji naglici spravljeno na višje ležeča mesta, ter neusmiljeno pustošila domove in delo žuljavih rok našega obrtnika. Najbolj so prizadeti mlinarji in žagarji, še bolj pa naši kmetje in z njimi kmet obrtnik, kateremu je voda odnesla vso zalogo hkratu s pridelkom, ki mu je bil v teh težkih časih še edino upanje.

Tako kot pred leti, je voda tudi sedaj s svojo neukrotljivo silo vdiral v domove, jih podirala, odnašala svinjake, kozolce in hiše. Ljudje so begali v temni noči popolnoma obupani ter z otroci zaman iskali zavetja. Zaman so odmevali v temni noči kliči na pomoč.

Krasni vinogradi, vrtovi in polja so sedaj gola puščava. Razrušeni domovi kličejo še vedno dobrim srcem na pomoč. Odzovite se jim, kajti ne morete si misliti prevelike revščine in strašnega razdejanja, če niste bili sami priče tej ujmi.

Naši mali mlinarji, ki so žito dovažali od daleč, sedaj nimajo sami kaj jesti, še težje pa bodo vrnili kmetom žito, ki se je nahajalo v mlinih, pripravljeno za mletev.

Dobrodošla je vsaka pomoč, bodisi v gotovini ali v naravi. Kdor hitro da, dvakrat pomaga. Naprošamo bratska združenja za pomoč. Imena darovalcev in obdarovancev objavimo. Darove prevzema tudi uprava »Obrtnega vestnika«.

Za Združenje obrtnikov sodnega okraja Kostanjevica,
FRAN RADOVAN, t. č. predsednik.

Nekaj misli obrtnika ob zaključku mariborskega tedna

Mesto obrtnih razstav naj bi se prirejali obrtni sejmi

Mariborski teden in z njim obrtniška razstava sta zaključeni. Ker sledim z zanimanjem vsakoletnemu napredku te tradicionalne prireditve, bom na tem mestu podal svoja vsakoletna opažanja in vtise.

Obrtna razstava je sama na sebi precej enolična, njeni razstavni predmeti pa vzbujajo radi svoje res strokovne izvedbe vedno večje zanimanje. Naši obrtniki zaslužijo zato, da se jim izkaže radi njihovega stremljenja po strokovnem napredku največje priznanje in pohvala. Svoječasno sem imel že priliko, da podam svoje mnenje glede obrtnih razstav. Sedanje obrtne razstave izgubljajo svoj glavni namen, — da namreč obrtniku prinašajo tudi gnotno korist. Obrtne razstave, obrtnika razstavljalec zelo obremenjujejo, kar danes v času hude gospodarske krize tem bolj občuti. Razstavljenih predmetov obrtnik ne more prodati, ker je malo ali pa sploh nič interesentov za obrtne izdelke, kakor so recimo moderno ter precizno izdelano pohištvo, s katerim so premožni ljudje v pretežni večini že preskrbljeni. Zato mizarji razstavljajo danes one opreme, ki so izdelane po naročilu, samo kot vzorec ali pa v reklamne svrhe. Noben razstavljalec nima toliko dobička, da bi kril vsaj stroške za razstavo, še manj da bi kaj zaslužil. Zato je mizarjev na razstavah vedno manj. Isti slučaj je tudi v drugih obrtnih strokah. Iz tega razloga bo obrtnik polagoma na razstavah izostal. Nujna potreba obrtnika kot razstavljalec je torej, da najde nek drug način razstavljanja svojih izdelkov, tako da bi imel pri tem tudi neko materijelno korist.

Po mojem mišljenju bi se morali obrtniki za bodočnost oprijeti izključ-

no obrtnih sejmov, kjer naj bi bili praktični obrtniški izdelki takoj na licu mesta na prodaj. Na ta način organiziran obrtni razstavni sejem bi obrtniku razstavljalcu prinesel poleg moralne tudi materijelno korist. (V 11. številki Obrtnega vestnika je bil v članku »Mizarska obrt v Sloveniji« zamišljen podoben način ureditve obrtniškega tržišča. Op. ur.) Na takem sejmu bi morali skupno razstavljati vsi obrtniki obrtniške stroke, ki se medsebojno izpopolnjujejo. V tem bi bil uspeh takega sejma, kajti obiskovalec take praktične razstave bi našel na tem improviziranem sejmu vse, kar je v njegovi hiši potrebno in praktično ter bi se šele, ko si stvar ogleda, odločil za nakup. Taki sejmi naj bi se priredili poleg našega opisanega slučaja tudi ob priliki praznikov, ko je ljudstvo za nakupovanje bolj razpoloženo, n. pr. za Božič, Miklavža, pred Veliko nočjo itd.

Kako bi bil tak sejem izvedljiv, podajam nekaj smernic, po katerih naj bi se obrtnišstvo ravnalo. Mesto da mizarji razstavljajo težko in dragoceno pohištvo, naj bi na takem sejmu razstavljali praktične nadomestne dele za hišo in dom, to bi bili predsobni obešalniki, stojala za knjige in cvetlice, posamezne mize, stoli, deli kuhinjskega pohištva itd. Takoj pri mizarjih bi razstavljali ostali obrtniki, ki izdelujejo predmete za splošno in domačo uporabo. To so tapetniki, ključavničarji, kolarji, mehaniki itd. Obrtniki oblačilne stroke naj bi na licu mesta nudili svoje sezone izdelke. Vsak obrtniški izdelek naj bi bil nekaj novega in svojkega, kar bi pritegnilo kupca. V tem pogledu vobče obrtnik napram kupcu zelo greši. Povečini je mentaliteta našega obrtnika še vedno preveč zastarela in nekam okorela ter šablonska. O tem bi bilo treba še mnogo povedati.

Tu sem hotel samo napotiti glavne obrtne stroke na pravo pot njihovega boljšega kupčijskega posla, ki bi ga preko obrtne sejme, s plasiranjem svojih izdelkov lažje našli, kot pa s sedanjim že preživelim in nič več privlačnim načinom razstavljanja na razstavah. Treba nam je več trgovskega duha in uspeh naših renomiranih in starih tradicionalnih »obrtniških sejmov« ne bo izostal.

Kot vzgled naj nam služijo tujci, ki najdejo vedno prilike, da se uveljavijo s svojo iznajdljivostjo povsod kamor pridejo. Če se tako prodajanje izplača tujcem, ki prihajajo na naše razstave, tembolj bi se izplačalo domačemu obrtniku s solidnim blagom. Tujcem pa naj bi bila vrata na naše sejme zaprta.

Fran Novak, Maribor.

Banova odredba o minimalnih mezdah

Dne 1. avgusta je izšla v »Uradnem listu« banova uredba o minimalnih mezdah, ki je šele določila minimalne mezde, veljavne v dravski banovini, dočim je ministrska uredba o minimalnih mezdah od 13. februarja t. l. določila le splošen okvir, v katerem bodo izdali bani svoje predpise.

Delitev delavcev v skupine a, b, c.

Odredba deli delavstvo v 3 skupine a, b in c. in določa za vsako skupino posebno minimalno mezdo, razen tega pa še posebno minimalno mezdo za industrije in za obrt in trgovino v krajih z več kot 5000 prebivalci ter posebno minimalno mezdo za obrt in trgovino v krajih z manj kot 5000 prebivalci. Posebej je določena še nižja minimalna mezda za delavce, ki so stari manj kot 18 let. Podrobni predpisi so naslednji:

V skupino a spada rudarsko delavstvo, delavstvo zaposleno v kamnolomih, cementarnah, apnenicah, železnarnah, pri izdelovanju, popraviljanju in montiranju strojev, izdelovanju barv, firneža, pri destiliranju lesa, v svečarnah, mlarnah, plinarnah, električnih centralah, pivovarnah, tiskarnah, pri izdelovanju slada, špirta in kvasa, klišejev, pečatov, v pogrebnih zavodih in slično. Minimalna mezda za to skupino delavstva je določena za delavstvo zaposleno v industrijskih podjetjih in pa v trgovini in obrti, v krajih z nad 5000 prebivalci z Din 3 na uro; v trgovini in obrti v krajih s pod 5000 prebivalci z Din 2.75 na uro; za delavce pod 18 leti pa z Din 2.50 na uro.

V skupino b spadajo delavci zaposleni pri izdelovanju cementnih izdelkov in umetnega kamna, v steklarnah, kovačnicah orodja, srpov, kos, pilarnah, pri izdelovanju vijakov, žebeljev, verig, instalaterji vodovoda, plina, električnih napeljav, delavci zaposleni pri izdelovanju kuhinjskega posodja, peči, galanterijskih predmetov, vrvi, elektrotehničnih instalacijskih predmetov, v galvanoplastiki, fini mehaniki, pri izdelovanju glasbil, usnja, celuloze, papirja, lepenke, jermarskih, sedlarskih in sličnih predmetov, pri impregnaciji lesa, izdelovanju pohištva, v pekarnah in slaščičarnah, klavnih, pri predelovanju mleka, v zdraviliščih in kopalniščih, pri gradnji, vzdrževanju in popraviljanju cest, mostov in železnic, pri vodogradnjah, tlakovanju in asfaltiranju; dalje spadajo sem kovači, kotlarji, ključavničarji, puškarji, mehaniki, strugarji, tesarji, brivci, itd., končno vse tekstilno delavstvo. Minimalna mezda je po gornjem vrstnem redu določena z zneski po Din 2.75, 2.50, 2.25.

V skupino c spadajo delavci zaposleni v opekarnah, vrvarnah, pri gozdnih delih, na žagah, pri rezanju in sekanju drv, izdelovanju parketov, v mlinih, pri izdelovanju testenin, čokolade, kakaoa, kanditov in drugih sladkornih predmetov, pri izdelovanju obleke, klobukov itd. Minimalna mezda znaša po Din 2.50, 2.25 in 2.

Ostali delavci

Izven gornjih skupin so ostali delavci zaposleni pri izdelovanju kopit in podpetnikov, struženju lesa, izdelovanju

igrač, suhe robe, upognjenega pohištva, ležalnih in vrtnih stolov, izdelovanju in popraviljanju dežnikov in solčnikov. Za te delavce je določena ne glede na kraj obratovanja minimalna mezda po Din 2 na uro, odnosno za delavce pod 18 let po Din 1.80 na uro.

Gostilničarsko osebje — kvalificiranci

Minimalne mezde niso določene za osebje, zaposleno v gostilniških podjetjih, t. j. v gostilnah, hotelih, restavracijah in slično, dalje za delavce, zaposlene v monopolskih tovarnah, pri izdelovanju razstreliv, pri cestnih železnicah, nakladanju in raztovarjanju blaga. Minimalne mezde še niso določene niti za kvalificirano delavstvo, pač pa predpisuje uredba, da kvalificirani delavci ne smejo sprejemati nižjih mezd, kot so določene z odredbo za nekvalificirane delavce.

Vrednost hrane in stanovanja

Delavcem, ki dobivajo na račun mezde hrano in stanovanje, se zaračunava hrana z Din 8 na dan, stanovanje pa z Din 2 dnevno.

Enako ne veljajo minimalne mezde za vajence, o katerih pravi uredba, da se bodo odškodnine za njih delo odredile kasneje.

Kako se določa višina mezde?

Važna je določba v uredbi, da je za odmero višine minimalne mezde mero dajen kraj obratovanja, ne pa sedež podjetja. Če bi te določbe ne bilo, bi se gotovo vse naše delniške družbe preselile v kake male vasi, samo da bi lahko plačevale nižje mezde.

S pariške razstave

Ob koncu prejšnjega meseca je bil na svetovni razstavi v Parizu, v navzočnosti našega ministra za gozdove in rudnike g. Gjura Jankoviča otvorjen jugoslovanski paviljon. Naš paviljon stoji pri trokaderskem glavnem vhodu ter vzbuja radi zunanje estetične oblike, kakor tudi radi lepe notranje ureditve mnogo pozornosti. V paviljonu je razstavljeno vse, kar daje naši umetnosti in tehniki predpogoj za naravni in kulturni razvoj. Poudarjeno je posebno naše bogastvo na surovinah in drugih prirodnih dobrinah. Ob priliki otvoritve so vzbujale posebno živahno pozornost naše pestre narodne noše.

V splošnem je urejena vsa razstava tako, da podčrtava kulturne vrednote posameznih držav, brez kakršnekoli tendence. Nikjer ne pride torej do izraza groba, materialistična sila tehnike. Obrt, rokodelstvo, ročna spretnost, umska sposobnost, umetnost, estetična harmonija ter vrednost človeka, ki ustvarja kulturne dobrine, to so dojmi, ki jih dobi posetnik, ko se sprehaja po velikanskem razstavnem prostoru.

Razen paviljonov nekaterih držav, so paviljoni tujih držav povečini že vsi otvorjeni. Pač pa se francoski del razstave šele dovršuje. Zato bi bilo svetovati, onim, ki nameravajo posetiti svetovno

Dopisuj v
»OBRTNI VESTNIK«

razstavo, da svoje potovanje prelože do meseca oktobra t. l. Obrtniška Zveza v Beogradu je namreč z ozirom na to, da razstava še ni urejena, tudi preložila svojo ekskurzijo na mesec oktober. Med našim obrtništvom se bo marsikateri odločil, da si ogleda »mesto luči ob Seni«

in njegova svetovna čuda. Prosimo, da se pred končno odločitvijo prijavijo v naši upravi, kjer bodo prejeli važne informacije in navodila. Letošnja svetovna razstava v Parizu je izrazita manifestacija rokodelstva in umetnosti.

Lipski sejem Vas zopet vabi

V našem »Vestniku« smo že poročali o Lipskem vzorčnem sejmu kot praktični šoli za vse stroke naše rokodelske obrti, posebno smo še opozarjali na to, da je lipski sejem najugodnejše tržišče za tehniške pripomočke v obrti, ki jih vsak napreden obrtnik danes težko pogreša. Naše delavnice in naša uporabna tehnika je res že toliko napredovala, da si obrtnik danes tudi doma preskrbi razne stroje za izboljšanje svojega obrata. Vendar smo še v marsičem zelo neizkušeni in ne moremo biti v tekočem z vsem onim, kar se v svetu dogaja, dokler še tega nismo dohiteli, kar smo zamudili. Zato je naša dolžnost, da se učimo iz tujih izkušenj. Najlepša prilika za to je poseban sejem in razstav v inozemstvu. Posebno obrtniku se nudi lepa prilika, da pride do praktičnega znanja, ako stalno zasleduje vse novosti ter gleda skozi »okna,« — to so razstave, — v svet.

Lipski sejem si je pridobil po pravici sloves, da je za naše razmere in prilike najprimernejši »svetovni trg«. Vsako leto dvakrat se odprejo vrata tega tehničnega muzeja in nam nudijo neizčrpno gradivo in postopno sliko tehničnega napredka. Če pravimo tehnični razvoj, tedaj ne mislimo na stroje, ki imajo namen, da obrtniško delo mehansirajo po tračnem sistemu. Ne, ravno lipski sejem prinaša novitete, tako da je tudi najskromnejšemu obrtniku dana možnost, da si rokodelsko delavnico uredi času primerno. Mi tudi ne nameravamo obrtniku odsvetovati uporabo elektrike tam, kjer teče mimo obrtniške delavnice električni daljnovod. Žal se mnogi naši konzervativni obrtniki tega ne zavedajo, ter uporabljajo še vedno ročni pogon, mesto da bi tam, kjer je treba uporabili motorno silo in električno luč in tako svoje delo olajšali, rokodelskemu izdelku pa dali preciznejšo izvedbo. Mi moramo naprej!

Učimo se, posečajmo velesejme.

Jesenski lipski sejem bo odprt od 29. avgusta do 2. septembra. K razstavi bo priključena letos posebna gradbena razstava, dalje razstava gospodarskega tiska vsega sveta. Zanimiva bo razstava pod geslom »Kako bom za Božič več prodal«, ki bo pod okriljem razstave za zaščito rokodelskih pravic.

Že doslej se je prijavilo ca. 5500 razstavljalcev iz vseh strok.

Pooblaščen gospodarski svetovalci

Ministrstvo trgovine in industrije je poslalo zbornici v izjavo načrt zakona o pooblaščenih gospodarskih svetovalcih (privredni svetovnici). Dolžnost gospodarskih svetovalcev bo, da bodo na poziv pristojnih oblastev in oseb vršili kot revizorji pregled poslovanja gospodarskih podjetij in ustanov in dajali svoje mnenje kot pooblaščen strokovnjaki v gospodarsko organizacijskih, ekonomskih, finančnih in knjigovodstvenih vprašanjih. Na zahtevo oblastev bodo prevzemali začasno ali trajno nadzorstvo nad poslovanjem podjetij in ustanov, kakor tudi upravljanje njihove lastnine. Dovolitev za izvrševanje poslov gospodarskih svetovalcev bodo mogli dobiti jugoslovanski državljani, ki so diplomirali na domači ekonomsko-komercialni visoki šoli odnosno fakulteti v inozemstvu, če je bila taka diploma moštrificirana in pod pogojem, da imajo najmanj 5 let prakse v kakem večjem gospodarskem podjetju in da položijo kavicijo (analogno kot javni notarji). Gospodarski svetovalci bodo smeli za svoje delo zahtevati nagrado, ki bo uradno določena. Posle bodo morali vršiti vestno in točno. Če bi se nedovoljeno posluževali podatkov, katere bi zaznali o priliki pregledov gospodarskih podjetij, bodo najstrožje kaznovani za prestopke z denarno kaznijo do 50.000 Din.

Izpremembe v stanju obrtnih podjetij v I. četrtletju 1937

Ze v okrožnici o gibanju obrtov v I. četrtletju tekočega leta smo najavili, da je nastopil preokret v smeri k izboljšanju položaja. Ta preokret je postal v II. polovici preteklega polletja še bolj izrazit in izdaten. Razen v industrijskih panogah je število obratujočih podjetij povsod porastlo in sicer pri obrtniških podjetjih za 118 obratov, pri trgovini za 55 obratov in pri gostinskih obrtih pa za 44 podjetij, torej skupno za vse tri panoge na področju dravske banovine za 217 obratov. Sumarna slika prijav in odjav izgleda v preteklem četrtletju april-junij tako-le:

Panoga	Prijave	Odjave
Industrija	4	10
Obrt	302	184
Trgovina	206	151
Gostinstvo	87	43

Slika, ki jo nudi podrobna statistika gibanja po strokah rokodelskih obrtov, je že povsem normalna. Prirastek se pojavlja razen pri čevljarjih, katerih število je nazadovalo za 16 obratov in mlinskih, ki so se zmanjšali za 6 obratov, skoro pri vseh ostalih panogah, v normalnih razmerah rednega dotoka naraščaja in povprečnega prirastka novih obratov. Stagnirajo šiviljski, pekovski in kovaški obrt, dočim beležimo jačje prijave pri žagah, mizarjih, mesarjih, v brivskih obrtih in obrtih kmetijskih mlinov.

Med trgovskimi strokami je najjačji prirastek novih obratov pri trgovini z mešanim blagom, ki registrira 80 prijav in 40 odjav, pri trgovini z vozili 15 novih obratov, dočim se trgovine z živili, s čevlji, z galanterijskim blagom, avtotakšiji in branjarji nekoliko nazadovale. Ostale panoge izkazujejo normalni razvoj in je intenzivno, da je tudi stanje trgovine z lesom kljub izboljššanemu položaju ostalo neizpremenjeno.

Pri gostinskih obratih pripade polovica prirastka na gostilne in ena tretjina na krčme, torej na primitivnejše oblike, dočim so obrati višje vrste le neznatno porastli, restavracije pa celo nazadovale.

V pogledu krajevne porazdelitve je participacija vseh mest in srezov procentualno skoro enaka. Stagnacija pa se opaža v srezih Slovenjgradec, Škofja Loka, Šmarje, Ptuj mesto in okolica, Dolnja Lendava, Ljutomer, Gornji grad in Kamnik, kjer je število odjav večje kot število prijav.

Nazadovanje industrijskih obratov ima svoj glavni vzrok v koncentraciji produkcije in ostri konkurenci, ki odvzema slabšim podjetjem, ki imajo neugodnejšo prometno lego, možnost nadaljnega obratovanja.

Obrtniško društvo v Ljubljani ima svoje poslovne prostore v Ljubljani, Novi trg 5. Prosimo ljubljanske obrtnike, člane in prijatelje, da se v vseh slučajih reklamacij, prošenj in intervencij obračajo na Obrtniško društvo v sedanjih novih prostorih. Ljubljanski obrtniki imajo na razpolago bogato založeno čitalnico z dnevniki, raznimi stanovskimi, strokovnimi publikacijami in revijami v domačem in tujih jezikih.

Prispevajte v tiskovni sklad

Izpremembe prijav in odjav obratov v drugem četrtletju

Obrtna stroka:	Število:	
	prijav	odjav
Vrtnarji	1	—
Kamnologa	1	—
Kamnoseki	1	—
Izdelovanje brusnih kamnov	1	—
Apnenice	3	2
Opekarne	1	2
Izdel. cementnih izdelkov	3	—
Kovači	9	7
Kovači podkovni	3	—
Ključavničarji	3	1
Strojni ključavn. čarji	1	—
Postavljanje strelovodov	—	1
Kleparji	3	—
Livarji kovin	3	—
Izločanje dragih kovin	1	—
Pasarji	2	2
Instal. ogrevanja	2	—
Elektrotehniki	1	—
Mehaniki	2	1
Urarji	4	1
Kolarji	5	2
Žage	13	5
Mizarji	19	12
Sodarji	1	1
Pletarji	2	—
Unjarji	2	1
Sedlarji	2	3
Usnj. galant. in torbarstvo	1	—
Vrvarji	2	—
Izdelovanje pletenin	7	4
Tapetniki	3	1
Izdelovanje perla	3	—
Krojači	27	14
Šivilje	23	21
Dežnikarji	1	1
Klobučarji	—	1
Izdel. umetnih cvetic	1	—
Čevljarji	20	36
Brivci in frizerji	20	6
Mlini	5	11
Mlini kmetijski	13	1
Peki	17	13
Slaščičarji	4	—
Slaščičarji orijentalški	3	1
Mesarji	23	9
Klavci drobnice	—	1
Klobaščarji	1	—
Izdel. sladne kave	1	—
Izdel. mleč. izdelkov	3	—
Izdel. likerjev	—	1
Izdel. žganja	4	4
Sodavičarji	1	—
Izdel. kem'čnih izdelkov	2	—
Izdelov. mila	1	—
Zidarji	—	1
Tesarji	2	4
Krovci	—	2
Vodnjakarji	—	1
Vodovodni instalaterji	7	1
Pleskarji in sobni slikarji	3	3
Dimnikarji	1	—
Fotografi	8	1
Tiskarne	1	—
Izposojevanje mlatilnic	—	2
Masaža	1	1
Godbeniki	—	1
Razno	4	1
Skupaj	302	184

Preko oglasa v »Obrtnem Vestniku« vodi direktna in najcenejša pot od dobavitelja do odjemalca in producenta.

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

OD 29. AVGUSTA

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpeškog sajma Beograd, Knez Mihajlova 33/L.

DO 2. SEPTEMBRA.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES — Ljubljana, Tyrševa 33. — Tel. 27-62 in
JOS. BEZJAK — Maribor, Gosposka ul. 25. — Tel. 20-97.

JOŽE KARLOVŠEK:

Umetnostna obrt

S poljedelstvom je začela na eni strani napredovati v večji meri obrt praktičnih in uporabnih predmetov, na drugi strani pa se v manjši meri vpoštevati umetnost, o čemer pričajo bolj pičlo okrašene najstarejše izkopenine.

Izza preseljevanja Staroslovčanov, nato pa tudi iz novih domovinskih krajev do okoli leta 1000. po Kr. se je ohranilo več izkopenin, ki pričajo že o višji razvojni umetniški stopnji. Našlo se je veliko umetnostnih obrtnih izdelkov, po nekaterih krajih, na primer v Dalmaciji, pa se dobe celó kamnitni arhitektonski spomeniki.

Staroslovanski izdelki kažejo veliko stvarnost in smotrnost, ki naj ustrežata svojemu namenu. Zanje je izbrana najpreprostejša praktična oblika, ki se razlikuje od tehničnih germanskih in južnjaških naravno-simboličnih oblik. Glavno lepotečje, najdeno v grobovih, so uhani, obsenčniki, igle, zaponke, prstani, različni obeski, ovratnice itd. Med izkopeninami se dobe še keramične posode, ostroge, glavniki, kovinaste okrašene ploščice, orožje itd.

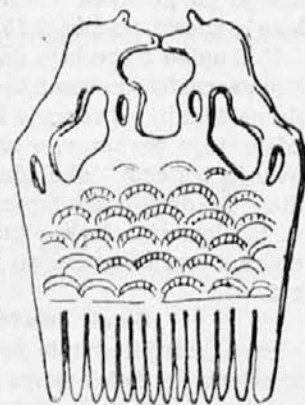
Lepe zlate in iz raznih žlahtnih kovin narejene obsenčnike so našli zlasti v Dalmaciji. Nekateri imajo obroček z nastavkom v obliki črke S, drugi sestojijo iz zavite žice ali iz žice, olepšane s filigranskimi (žicnopletenastimi) zrcami ali kolobarčki, na drugih spet više različni obeski. Posebno značilni so senčniki z okrašenimi kroglastimi ali pa jajčastimi jagodami, kakršne imajo večji čisto kar po štiri.

Staroslovanski obsenčniki se razlikujejo od bizantinskih, ki imajo še antične ornamentalne motive, kakor palmeto, ter druge simbolične in krščanske motive. Pogosto so vdelani v bizantinske obsenčnike še žlahtno kamenje, emalj in biseri. Pri našem starem nakitu vsega tega ni, temveč uporabljali so se zgolj abstraktno-geometrični okraski. Gladke jagode pri obsenčnikih krasijo filigranski motivi raznih pasov in kolobarjev, trikotniki, rombi, rozete, mala zrcia i. pod. Jagode so porazdeljene v različna vodoravna, navpična ali mrežasta polja, ki so nato posuta z navedeni-

mi motivi. Ornament lepotečil nekako ukrasno in prilagojeno predmet, ki dobi s tem lepše lice in ga ne preoblikuje bistveno. Na prvotnih preprosto okrašenih jagodah s kvečjemu kakšnim ukrasnim pasom se pojavljajo vedno slikovitejše ploskve z obilnejšimi in raznovrstnejšimi motivi. V svojem razcvetu postajajo tudi motivi plastičnejši in ploskev se začinja ukrasno izrezljavati, toda predmet obdrži še vedno svojo glavno obliko in okras ostane geometričen.

Pogosto se naleti v staroslovanskih grobovih na obsenčnike z obliko polmeseca, okrašenega s ploskovnim ornamentom. Čeprav pa se dobi sličen nakit že v antiki, je za nas vendarle važen, ker so si izbrali Staroslovani iz obilnega zaklada tuje umetnosti baš takšne oblike, ki so preproste ter nudijo ustrezno površino za ploskovno ukrašitev.

Isto se opaža pri keramiki, zakaj Slovani so si narejali posode, ki imajo najbolj praktično in preprosto obliko z mehkim, občutenim, nekako baročno zavitim obrisom. Vseeno pa je, ali so si to obliko izmislili sami ali pa so dobili vzorec v rimski pokrajinski umetnosti. Glavni krasilni motiv pri tej keramiki so preproste valovnice. Lepše okrašene posode imajo po več vzporednih valovnic in črt,

Ploskovno okrašena staroslovanska glav-nika z geometrično ornamentiko.

potem krogov, črtic, vejic, pikic itd. z zgolj okrasnim (dekorativnim) značajem.

Prstani imajo enako stvarno preprostost s primernim geometričnim okrasom kakor kakšni sodobni umetnostni izdelki. Krasilni motivi so zaporedni krogi, pikice, črtice, luskinasti, različni mrežasti in pletenasti vzorci itd. Na prstanih in tudi drugih predmetih niso motivi podani tako svojevoljno kakor na primer pri neolitični poslikani keramiki, temveč so že v izvestnem redu in v nekem sistemu ter se najlepše skladajo z obliko predmeta. Vendar se germanski okras nasproti predmetu zelo loči od staroslovanskega po svoji strogi disciplini in podrejenosti.

Zgled, kako se okrase ravne ploskve, nudijo različni stari glavniki. Ornament je prav tako geometričen, dasi se dobe tudi živalski motivi, ki so pa več tuj vpliv in podani bolj ornamentalno in ploskovno. Okras pokriva glavnike dekorativno in enakomerno — monotonno z enim vzorcem ali pa slikoviteje in ritmično z različnejšimi motivi.

Prav starih oblačil se ni ohranilo do zdaj skoro nič, ker so vsa razpadla, čeprav so naši predniki izdelovali mnogo platna in nosili kožuhe. Ornamentika oblačil pa se dá lahko proučiti na mlajših izdelkih, ki kažejo še slej ko prej vobče geometričen okras, toda slikoviteje in obilnejše podan. Mnogokrat je vsa ploskev gosto pokrita z najraznovrstnejšimi pisanimi motivi. Značilne barve so predvsem rumena, rdeča, bela in rjava.

Navedeni opisi nudijo jasno sliko, da so imeli staroslovanski izdelki svoj slogovni tip, ki se je razlikoval od vseh sosednih tujih kultur. Uvrsti se ta tip lahko v sredino med tipe severozapadnih in vzhodnih pokrajin, kakor so se tudi naši predniki dejansko nahajali med tema svetovoma. Z vzhoda so prinesli Staroslovani v svoj abstraktno-geometrični ornament čustvenost in slikovitost, v novi zapadnejši domovini pa večjo urenjenost in mirnost motivov. Izdelke same odlikujeta stvarna preprostost oblik in zgolj dekorativno olepšanje. Zastran tega je ornament po večini dekorativno-geometričen, ki sam na sebi ničesar ne predstavlja in tudi oblike predmeta nikakor ne uniči. Pri preprosteje okrašenih izdelkih je okras enoličen, pri obilnejših pa slikovitejši z različnimi motivi, ki dobe pozneje še večjo členovitost in plastičnost. (Dalje prihodnjic)

Najnoviji gospodarski in stanovski vestnik

× Obrtniško društvo v Ljubljani je uređilo »malo obrtniško štednjo«. Člani tega krožka bodo vlagali redne tedenske prispevke tekom dobe 5 let, nato dobi hranitelj svoje prihranke z obrestmi vred vrnjene.

× Uredništvo Obrtniškega koledarja ponovno poziva društva in združenja, da pošljejo svoje prispevke.

× Guverner Narodne banke dr. Radosavljević in viceguverner dr. Belin se nahajata na inspekcijskem potovanju z nalogo da najdeta način, kako bi emisijski zavod mogel najkoristneje služiti sanaciji bančnih zavodov.

× Na pomladnem lipskem veesejmu je bil predvajan način, kako se iz topolovega lesa izdelujejo zamaški. Les dobi na podlagi posebnega postopka isto prožnost kot plutovina.

× V savski banovini ima že skoro vsak večji kraj svoj obrtniški dom. Te dni dovršujejo v Zagrebu impozanten dom, istotako v Slavonki Požegi, kjer bodo imele streho vse obrtniške organizacije.

× Neangažiranih 500.000 din iz 70 milj. posojila se bo porabilo za površinsko obdelavo ceste Kranj—Bled.

× Načrt uredbe izvanrednega doprinosu za izkoriščevanje cest predvideva nove davčne dajatve za avtomobile. Za osebne avtomobile se bo plačevalo letno 200 Din. Istotako za avtotakse 500 din, za avtobuse pa od 0.05 do 0.30 Din na prevožen kilometer v enem letu.

× Poskusi so pokazali, da bodo aerodinamični vlaki progo Ljubljana—Beograd prevozili v slabih sedmih urah.

× Ministrstvo je dalo mišljenje, da sedlarji niso upravičeni izdelovati kakršnokoli obutev iz usnja, kakor n. pr. kožnate sandale z jermeni itd.

× Ljubljana še sedaj nima urejene telefonske mreže. Dolgoletni telefonski naročniki morajo po celo leto čakati na telefonsko zvezo, ako se presele na drug naslov. To pa samo zato, ker ni razpoložljive zveze v najbližji mestni center. Ugotovljeno je, da bi novi naročniki vse te investicije povrnili s svojo naročnino že v enem letu, na pošti pa je nastavljen en uradnik, ki ima dolžnost, da samo pojasnjuje, da poštna uprava nima razpoložljivega kredita. Zakaj se ne oddajo take javne naprave v eksploatacijo privatnikom, ako država nima interesa na taki, sicer najbolj dobičkanosni napravi.

× Zavod za pospeševanje obrti v Zagrebu, ustanovljen l. 1934. je eden najaktivnejših obrtnih institucij. Letos je organiziral že 42 tečajev širom teritorija. Posebno pažljivo posveča splošnim izobraževalnim tečajem za vajence. Zavod je letos uvedel tudi dopisne tečaje in sicer za zidarje. Poleg tega zavod najintenzivneje dela pri prireditvah obrtnih razstav, modnih revij, ekskurzij v tu- in inozemstvo, izobraževalni strokovnih učiteljev, pridobivanju lastne strokovne literature, daje pisne in ustne nasvete v svrhu racionalnejše proizvodnje itd. Posebna pridobitev je knjižnica za izposojevanje, ki obsega že sedaj preko 1.500 raznih strokovnih knjig ter raznih strokovnih časopisov iz tu- in inozemstva.

× Večja skupina bolgarskih obrtnikov je pretekli mesec obiskala Jugoslavijo zaradi boljšega kulturnega in poklicnega zblizanja. Gostje so posetili samo južne jugoslovske kraje.

× V Bolgarski bodo vsa podjetja, ki trgujejo z alkoholnimi pijačami, plačala »kulturni davek«, ki se bo uporabil za pomoč kulturnim institucijam.

× Trdka Ta-Ta je dobila od banske uprave savske banovine prepoved ustanovitve podružnice v Zagrebu.

× Poročilo Obrtne zbornice za l. 1936. v Zagrebu je izšlo ta dni. Cena je 50 din. Poročilo prinaša zelo zanimive podatke o obrtni politiki v splošnem.

× V Italiji se preko radia odslej ne bo smelo izvajati nobene reklame.

× Od turistov in sezonskih delavcev, ki potujejo v inozemstvo, se ne zahteva potrdilo o plačnem davku.

× Madžarska obrtna pokrajinska zveza vabi naše obrtniške preko Zveze obrtnih društev na razstavo male obrti, ki bo v Budimpešti od 2. — 20. septembra. Za poset razstave velja polovična vožnja na jugoslovske in madžarskih železnicah ter prost vizum. Madžarski obrtniki pričakujejo od tesnejšega zblizanja mnogo koristi za pospešitev obrtniške delavnosti.

× Ob priliki kongresa ženskih krojačev in krojačic v Zagrebu, priredita SHO in zavod za pospeševanje obrti v Zagrebu v torek 31. avgusta ob 18. in 20. uri ter v sredo 1. septembra ob 10. uri v prostorih SHO, Zrinski trg 3/II, »revijo originalnih modelov«, ki jih bo predvajal »Wiener Modellgesellschaft«.

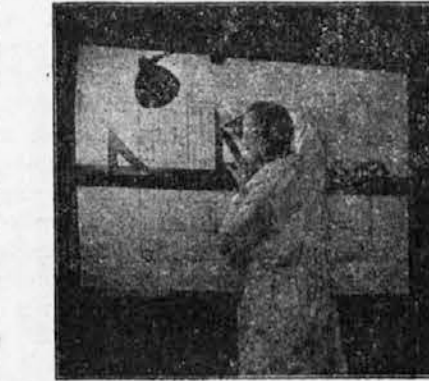
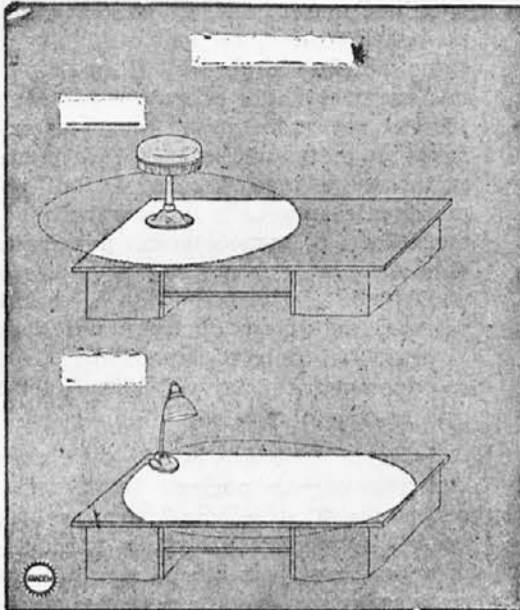
× Ponesrečil se je ljubljanski industrijalec g. Rudolf Zaloker. Blagopokojnik je bil odlični delavec za napredek slovenskega gospodarstva ter značajan podpornik obrtništvu. Ohranimo ga v trajnem in hvalež-

Razsvetljava v obrtnih delavnicah

Telesna utrujenost in nerazpoloženje pri slabi razsvetljavi so vzrok slabega dela in pogostih obratnih nesreč

Ako si ogledamo razloge, radi katerih zelo pogosto naletimo na zanemarjanje razsvetljave v nočnem času, moramo ugotoviti mnogo nedoslednosti. Marsikateri mojster hoče pokazati svoje umno gospodarstvo s tem, da na vse kriplje štedi pri razsvetljavi in da se krčevito izogiblje, ali celo brani

čeno pregledno jasnost in raznim jakostim svetlobe, je mnogokrat vzrok, da nedostarka razsvetljave ne opazimo takoj, marveč šele indirektno, ko nas opomni na to glavobol ali utrujenost vida, splošna predčasna fizična utrujenost itd. Skrb za dobro razsvetljavo delovnih prostorov tako dnevno, še

Prva slika kaže napačno in pravilno razsvetljavo na mizi. Druga slika nazorno prikazuje uporabnost premične svetilke pri risanju.

njenega izboljšanja. Pri tem pa nehoteno največkrat nevede pozablja, da bi mogla prednost, ki jih nudi boljša luč, odtehtati ali celo prekositi nekoliko večje stroške za elektriko. Te prednosti boljše razsvetljave so v glavnem: povečan efekt (količnik) dela, izboljšanje kakovosti izdelka, zmanjšanje slabih izdelkov in prihranek na materialu. Vse to so posledice boljše pregleda in manjšega napora očesa pri delu. Drugi razlog, da razsvetljavo delavnice pogosto preslabo upoštevamo, leži pa v naravi človeškega očesa in njegove prilagodljivosti. Ta velika prilagodljivost človeškega očesa za dolo-

bolj pa umetno nam nalaga tedaj poleg obrtno-gospodarskih vidikov tudi naš socialni čut in čut samoohrane narodnega zdravja.

Pri razsvetljavi delavnic se moramo predvsem ogibati golih žarnic in navadnih krožničastih senčnikov. Svetloba, katero dajejo žarnice, je prav tako šele surovina, kakor n. pr. železo za ključavničarja, ali boljše premog za peka, ali les za mizarja. Svetlobo, ki nam jo daje električna žarnica, moramo pravilno usmeriti in popolnoma izkoristiti za gotov namen. Pri tem seveda lahko postopamo ekonomično ali pa tudi ne. Da dosežemo dobro razsvetljavo nekega delovnega prostora, ne potrebujemo neobhodno več svetlobe, t. j. večje žarnice, marveč zado- stuje največkrat boljše izkoriščanje svetlobne množine, ki nam je na razpolago s pomočjo ustreznih armature. Mnogokrat pa je možno s primer- no urejenim senčnikom in gibljivostjo istega ali svetilke, izhajati z manjšo žarnico in doseči boljšo luč. Dobra razsvetljava je prav gotovo vedno poceni. Nasprotno lahko mirno trdimo, da je slaba razsvetljava veliko dražja. Zmanjšani delovni učinek, slabo opravljeno delo, odpadki in pokvare, nezgode pri delu, pokvarjene oči in dr., vse to skoraj vedno lahko pripisujemo slabi razsvetljavi. Kolike škode lahko obvarujemo svojo lastnino in s tem tudi narodno gospodarstvo, če si dobro in prav svetimo, si lahko premisli vsak sam.

Dalje.

nem spominu. Ugledni Zalokerjevi rodbini naše iskreno sožalje.

× Celjska razstava. V nedeljo 1. t. m. je bila v Celju ob veliki udeležbi zastopnikov uradov, gospodarskih organizacij in občinstva slovesno otvorjena Celjska razstava. Nj. Vel. kralj je prevzel pokroviteljstvo nad razstavo. Razstava je nameščena v vseh prostorih mestne narodne šole ter je zelo pestra in zanimiva. Interesenti imajo priliko, da si ogledajo razstavo še ves tekoči teden. Obrtnikom priporočamo obisk.

× Mariborski teden je letos že šestič odprl vrata. V soboto, 31. julija je bila slavnostna otvoritev letošnjih prireditev in razstav, ki so letos v mnogočem nadkrijevale dosedanje. Velik obisk pri otvoritvi in tekem razstave je pokazal, da vsa javnost v polni meri upošteva Mariborski teden kot eno najvažnejših gospodarskih, kulturnih in nacionalnih ustanov Maribora in vsega severnega slovenskega zaledja. Posebno pozornost je vzbudila obrtna razstava, ki je delala ostalim razstavljenim panogam slovenskega gospodarstva vso čast, obiskovalce razstave pa je uspešno opozarjala na sposobnost mariborskih rokodelskih mojstrov in na precizno in umetniško delo njihovih rok. Posebnost zase, ki se bo brez dvoma tekom prihodnjih razstav stalno ohranila na programu in se še izpopolnjevala, je bila modna revija mariborskih obrtnikov oblačilne stroke.

× Nove književne zanimivosti. Izšla je zelo zanimiva in koristna knjiga »Davčne olajšave«. Pisec izčrpno pisane knjige, finančnopравни strokovnjak g. Sušec podaja s svojim delom tudi za naše obrtnike koristne nasvete, zato priporočamo obrtnikom nabavo. — Od istega avtorja je izšla knjiga o »Davku na poslovni promet«. Knjiga vsebuje vse predpise izdane do 20. julija t. l. Naroča se pri knjižni založbi tiskarne Merkur v Ljubljani.

× Listnica uredništva. Na mnoga vprašanja naših naročnikov radi nasvetov sporočamo, da jim bomo pismeno odgovorili. Pozivamo vse, ki žele kateregakoli nasveta ali intervencije, da se z zaupanjem v vseh zadevah obrnejo na naš naslov.

Deloma radi pomanjkanja prostora, deloma radi prezaposlenosti naše uprave, smo bili primorani opustiti mnogo zanimivega in tekočega gradiva za kasnejše številke. V prihodnji številki pridejo na vrsto razne stroke, ki jih dosedaj še nismo obravnavali. To so predvsem fotografska stroke, mesarska, sodavičarska, urarska in druge stroke.

Opozarjamo naše naročnike, da smo se preselili iz dosedanjih prostorov v Zbornici na naslov: Ljubljana, Novi trg 5. V slučajih osebnih intervencij prosimo, da se zglasite v naših novih prostorih. Tu vam je na razpolago tudi obširna strokovna literatura ter mnogo koristnega strokovnega gradiva, časopisov, revij itd.

Iz krojaške stroke

Sprejem vajenk

Slučaj iz prakse

Že štirideset let vodim svojo obrt in moje delavke so bile skoro brez izjeme vse pri meni izučene. Sem in tja pa me katera radi bolezn ali poroke zapusti. Tako sem primorana, da si zopet pridobim uporabnega naraščaja, ki pa se ga dandanes tako redko najde.

V preteklem mesecu sem imela na preizkušnji pri sebi nič manj kot šest deklet, ki pa sem jih spet vse morala poslati domov. Vse so z odličnim uspehom končale štiri razrede srednje šole, za praktične stvari pa so bile zelo malo ali sploh nič uporabne.

Često slišim vprašanje: »Ja, kaj pa mora vajenka pri Vas končno znati?«, češ spretnost za šivanje zadoštuje. Tu vedno ponavljam isto: »Delavka, ki brez misli, torej popolnoma mehanično dela se še pri tako veliki sposobnosti ne more povzpeti do popolne samostojnosti in to je prav tisto, o čemer hočem govoriti. In da postane dekle tako, kot si jo vsaka mojstrica želi je potrebno mnogo dobrih lastnosti. Predvsem mora biti, če že ne prirojeno, vsaj priučeno nagnjenje za red, katero se pa ne sme gojiti šele med učenjem, pač pa mora že mati skrbeti za to, že v zgodnji otroški dobi.

Kako se pa to redkokdaj naleti, so mi pokazali zadnji primeri.

Niti ena od šestih, ki sem jih bila poslala domov, ni znala pravilno pospraviti delavnice. Prve dni sem jim sama pokazala vse natančno, toda že način, kako so prijele za metlo, mi ni ugajal. Stvari, ki sem jim jih trikrat natančno obrazložila, so napravile četrtič tako, kot da sploh ni bilo besede o tem. Če sem poslala katero v trgovino z najnavadnejšim naročilom, so ostale zunaj dvakrat tako dolgo kot bi bilo treba in končno so še prinesle domov nekaj prav nemogočega. Če jim pa končno rečeš kako neprijazno besedo, pa v jok in so seveda takoj užaljene. Saj vsak razume, da ni nihče od nas padel z neba učen, saj se na vse to misli in se vzame v obzir, če smo prepričani, da bomo po končani učni dobi dobili iz take vajenke uporabno pomočnico. Toda tudi to se lahko zgodi, da se koga kljub temu, da se je zelo potrudil, ne da uporabiti.

Na kratko vam bom sedaj opisala izbero svoje zadnje vajenke. Mlade deklice, ki so ena za drugo vstopale v sprejemnico, so bile brez izjeme vse dobro razvite. Način, kako so prestopile prag sobe in kako so zapirale vrata, pa name ni učinkoval tako dobro. Niti ena od teh ni znala pravilno zapreti vrat. Nekatere so jih pustile odprte, druge so jih zopet verjetno radi razbur-

VSEMOGOČNI

je nenadoma poklical k sebi našega dobrega soproga, vzornega sina, ljubljene očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Rudolfa Zaloker

industrijalec

Dragega nam pokojnika smo spremili ob številnem spremstvu njegovih prijateljev v soboto, dne 14. avgusta ob 16. uri iz hiše žalosti, Glince-Tržaška k večnemu počitku k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 15. avgusta 1937.

ZALUJOČI

MARIJA ZALOKER, roj. WENDLING, soproga,
MAKSILJAN ZALOKER, oče,
MAKSO, RUDOLF, BARICA, STANA, ZINKA, otroci.

jenja zaloputnile. Še neprijetnejše me je pa zadela okolnost, da mi niso mogle gledati mirno in naravnost v oči, če sem začela z njimi govoriti. Največje napake pa so delale — na žalost je treba povedati — matere, ki so jih spremljale, ki niso hvaleč dobre lastnosti svojih hčera pustile istih sploh do besede in se tako same oropale možnosti, da bi dokazale dobre uspehe svoje vzgoje.

Za začetek predstavljanja sem se poslužila že zastarane in dandanes zasmehovane metode. Privihala sem ogel preproge in spustila na vidno mesto robec. Kot zveni neverjetno, se je del obiskovalk spodtikal ob privihanem oglu preproge, drugi del se ga je pa izognil. Ubogi žepni robec je marsikatera pohodila ali pa se ga je v najboljšem slučaju izognila. Ze se mi je začela moja iz preteklih časov izposojena metoda zdeti sami sebi smešna, ko je vstopilo dekle, ki mi je dokazala baš nasprotno. Z naravno umevnostjo je zaprla vrata, skromno pozdravila, avtomatično poravnala preprogo in z besedami »Kam smem to, prosim, položiti?« pobrala robec. Iz razgovora sem posnela, da poseča še šolo, da pa išče mesto vajeke samo zato, da ne bi doma brez koristi zapravljala časa, dokler ne najde primerne mesta za učenje. Lahko pa vsak čas nastopi mesto. Na vprašanje o starših je odgovorila, da nima več očeta in da je njena mati ves dan zaposlena kot čevljarska šivilja. Dekle je po svojih predhodnicah naredilo tako dober vtis, da sem se odločila, da jo pozovem za naslednji dan. Vendar pa me je zaskrbelo, da dekle morda le ni tako dobro vzgojeno, saj je ves dan od doma in nima časa, da bi jo vzgojevala.

Stirinajst dni kasneje sem z veseljem ugotovila, da deklica ni samo zanesljiva in točna, ampak je tudi spretna in redna, predvsem pa ima v najvišji meri lastnost, ki jo zahteva izučitev vsakega poklica, namreč pozornost.

Z zadovoljstvom sem ugotovila, da starih zasmehovanih preizkušenih metod le ni odklanjati. Če ne bi imele ničesar v sebi, se jih naši predniki ne

bi tako držali. S tem pa še ni rečeno, ni, pri mlajših mojstrih pa še mnogo-krat radi neznanja tujih jezikov nedosegljivi.

Po zaključku sezone

Ko se nahajamo sredi naših »velikih« žal neprostovoljnih in neplačanih počitnic, utegnemo napraviti kratko bilanco čez preteklo sezono. V splošnem je bila, kar se kvantitete naračil tiče, nekoliko boljša od lanske. Ne bomo razmotrivali, če je to znak, da smo prebrodili višek krize ali pa je to naravna posledica, da so naši naročniki vsled večletnega skrajnega krčenja naročil izpraznili svoje omare do skrajnosti in so bili radi tega primorani oglašiti se pri mojstru z naročilom. Opažali smo tendenco, da naročniki vedno bolj segajo po cenejšem blagu in da so angleška in slična blaga postala že redkost. Z ozirom na nizke cene blaga in podlage so pritiskali na cene za izdelavo, kar pa je vsekakor težko spraviti v sklad s podražitvijo življenjskih potrebščin in zahtevami pomočnikov po zvišanju plač. Vsled tega pa žal doseženi zaslužek ni dal rezultata, katerega smo pričakovali od večjih naročil.

Kljub temu pa se slišijo pritožbe mojstrov, kateri delajo sami z vajencem ali pomočnikom, da niso imeli dovolj dela, med tem ko so bili drugi obrati dobro zaposleni. Če natančneje iščemo vzroka, pridemo do ugotovitve, da imajo naročniki dandanes večje zahteve in da hočejo imeti obleko, ki je malokedaj nova — dobro, solidno in po modernem kroju napravljena. Vsled tega iščejo krojača, od katerega lahko to pričakujejo ter mu zaupajo v izdelavo svoje obleke. Zahteva se od mojstra zmožnost dobre in sodobne izdelave, modern kroj in vsestranska informiranost v stroki. Kdor ima te predpogoje, se gotovo ni mogel pritožiti radi pomanjkanja dela, brez tega pa ni napredka in ne uspeha v naši obrti.

Da se nudi vsakomur vpogled v sodobno izdelavo, imajo po drugih državah organizirane tečaje, kateri se vrše po večjih in manjših krajih. Pri nas pa smo v tem pogledu navezani le na poročila strokovnih inozemskih listov, kateri pa zopet niso vsakomur dostop-

Marsikdo še zavida obrate, ki so imeli »dela čez glavo« in so zaposlovali celo vrsto pomočnikov. Tudi ti mojstri niso bili brezpogojno srečni. V trgovini se da tudi z majhnim osebjem opraviti večji promet in zadovoljiti vse stranke, v krojaški stroki pa zahteva vsako delo, vsaka obleka svoj točno določeni čas. To se ne da spremeniti in ne pospešiti. So naročniki, ki počakajo tudi po nekaj tednov, večina pa želi dobiti svojo obleko takoj. Delo se nakopiči, nastane zastoj, postrežba ni več točna, mojster ne more držati dogovorjenih rokov in nezadovoljen naročnik je rezultat vsega tega. Izkaže se tudi pomanjkanje sposobnih in uporabnih pomočnikov. S pomočnikom, nevajenim delavnice, kroja in mojstra pa je po navadi zguba. Največjo pažnjo bi morali polagati na vzgojo obrtnega naraščaja in pridobitev dobrih pomočnikov, da bi se odpomoglo tej največji težkoči srednjih in večjih obratov.

Dolžnost vsakogar bi naj bila, da s kritičnim ocesom pogleda nazaj, poišče nedostatke, ki so se pojavljali v pretekli sezoni, ter napravi načrt, da temu odpomore. Prosti čas bomo uporabili, da se že sedaj seznanimo z novostmi, katere nam bo prinesla jesen; da uredimo

knjige, iztirjamo račune, popravimo svoje delavnice, in da smo pripravljene za novo jesensko sezono, ki se bliža z naglimi koraki. J. J.

Licitacije in dobave

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje licitacijo za 50 transportnih mačkov za mestno klavnico na dan 1. septembra t. l. ob 11. uri v mestnem gradbenem uradu.

Ponudbe je vložiti do 11. ure dne 1. septembra 1937 v mestnem gradbenem uradu. Mestno poglavarstvo v Ljubljani ponovno razpisuje dobavo 209 parov čevljev za nižje mestne uslužbenice.

Pravilno kolkovane (Din 100.—) in z vsemi potrebnimi prilogami opremljene ponudbe je vložiti pri Mestnem gospodarskem uradu, Ljubljana, Beethovnova ulica, 7 najpozneje do sobote 21. avgusta 1937, kjer se dobijo tudi vse pojasnila in dobavni pogoji.

604 parov čevljev, Dir. pošte v Ljubljani — 23. avgusta.

Plinski motor z generatorjem 350 KS za smodnišnico v Kamniku — 2. septembra.

Regulacijska dela v okolici Ljubljane, predračunska vsota 909.069 Din Kraljev. ban. uprava v Ljubljani — 21. avgusta.

822 parov čevljev, direkcija pošte v Zagrebu — 30. avgusta.

Uniforme: uprava pol. v Ljubljani — 11. septembra.

Poravnajte naročnino na ček. pol. št. 10.860

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavica Din 75.000.000.—

Udeležba države Din 30.000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB

PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitev.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzojavni naslov: »ZANATSKA«, Ljubljana — Telefon št. 20-30 — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

JUGOGRAFIKA

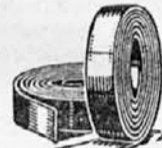
IZDELUJE KLISEJE VSEB VRSI

Tiskovna in založna družba z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 23

GARANTIRANE

gonilne jermene

za vsakovrsten pogon, kakor tudi

okrogle jermene
šivalne jermence
lesene jermenice
vosek 'Prima' za jermena itd. nudi

BRCAR & CO.
Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35

Proizvajamo in prodajamo:

PLIN

za obrt in industrijo;
za gospodinjstvo.

KOKS

za kovače; za livarne;
za centralne kurjave.

KATRAN

za konzerviranje lesa;
za obrezpršenje cest.

**LJUBLJANSKA
MESTNA PLINARNA**

Krojači!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

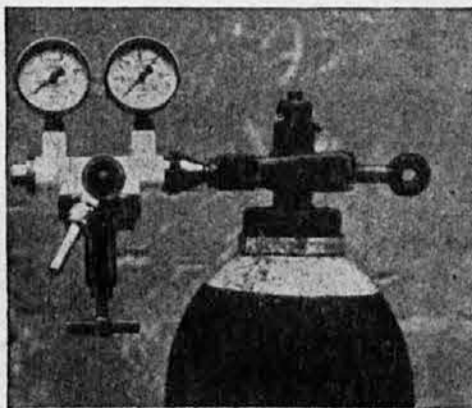
Ceško-jugoslovenska
veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica št. 7

AGA RUŠE

ZDRUŽENE JUGOSLOV. TVORNICE ACETILENA
IN OKSIGENA D. D.

— RUŠE —

nudi obrtništvu za svrhe autogenega varenja in rezanja poleg kisika v valjih tudi stisnjen in raztopljen plin acetilen pod imenom »dissous-plin«. Varenje z dissous-plinom je mnogo udobnejše in boljše kot z navadnim acetilenom iz karbidnih aparatov, ker je dissous-plin kemijsko čist acetilen, brez vlage, je siguran in neopasen pri delu, ne zmrzne in se more dissous-plinski valj tudi namestiti na vsakem poljubnem prostoru. Dissous-plinski valji so napolnjeni pod pritiskom 15 atmosfer ter vsebujejo nekaj nad 5 m³ acetilena. Na zunanji se označujejo z belo barvo ter se razlikujejo od kisikovih valjev tudi po železnem ventilu.

Dissous-plin se lahko uporablja samo s pomočjo

reducnega ventila,

katerega se namešča na valj potom posebne stezalke.

Izkušen varilec zahteva samo

Redučni ventili „Aga-Ruše“ z navzdol obrnjenim regulirnim vijakom.

BRATA MOSKOVIĆ — LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo spodnjega in zgornjega usnja.
Vse strojarske maščobe, kemikalije in strojila vedno na zalogi.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Nova trgovina

manufakture in krojaških potrebščin je ravnokar otvorjena.
LJUBLJANA — Kolodvorska ul. 24
ZELO NIZKE TOVARNIŠKE CENE!

Priporoča se

BRANKO MAKAR